Sendikaya Telefon verildi
Yeni Numarası
27 21 39

MADEN-İŞ

İctimai-İktisadi-Fikir-Magazin

* İŞÇİNİN REFAHI, MEMLEKETİN İSTİKBÂLİYLE ALÂKALIDIR.
* SENDİKA, İŞÇİNİN GÜVEN KAYNAĞIDIR.
* SENDİKA, İSTİHSALİ ARTTIRAN BİR VARLIKTIR.
* İŞE SADAKAT VE BAĞLILIK TÜRK İŞÇİSİNİN ŞİARIDIR.

YIL: 1 — SAYI: 10 6 Nisan 1957 Cumartesi İdarehane: Cağaloğlu Nuru osmaniye Cad. No: 38. Kat: 2 — İstanbul Telefon: 27 21 39

İşçi Mü. Seçimleri Hızla devam ediyor

Bazı işyerlerinde işçiler üzerinde baskı Yapılıyor buna rağmen eski mümessiller kazanıyor

Bilindiği gibi, işçi mümessili seçim devresi tek senelerde olmak üzere her iki senede bir Mart, Nisan, Mayıs aylarıdır.

(İş Uyuşmazlıklarını Uzlaştırma ve Tahkim Nizamnamesi) nin 20 nci maddesine göre, seçim devresinin ilk 15 günü içerisinde, yani Martın 15 ine kadar sevim işlerinin başlaması şarttır. Bu sebeple bir çok işyerlerinde seçimlere başlanmış ve iki sene müddetle çalışacak mümessiller seçilmektedir.

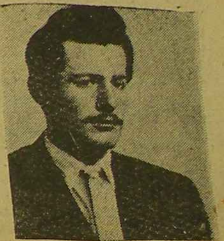
Ayvansaray Çivi Fabrikasında seçim:

İktisadî Sanayi Tesisat ve İşletme T.A.Ş. nin Ayvansaray Çivi Fabrikası işçileri geçen hafta içerisinde, mümessillerini seçmişlerdir.

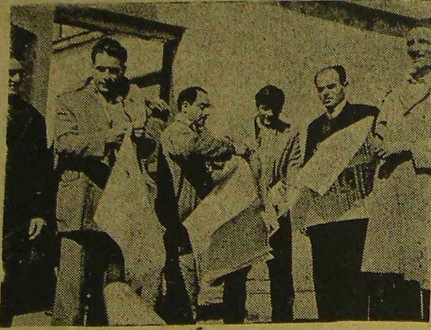
Seçimde, eski mümessillerden ve Sendikamızın mes'ul muhasibi Ali Birdal seçimi gene başta kazanmıştır.

Ali Birdal'dan sonra, Abdullah Tüfekçioğlu ile Nazmi Ergin asîl mümessil, Şükrü Sayım, Kâzıt Yurtsever, Tevfik Kurdoğlu yedek mümessil seçilmişlerdir.

(Devamı 3 üncüde)

Profilo İşçi Mümessil Refik Kâhya

Türkiye Maden - İş Sendikası gün geçtikçe gelişiyor. Üyeler, Sendika çalışmalarını gazetemizden günü gününe takip ediyorlar. Yukarıda, Bakır köy Emaye Fabrikası işçilerinin, gazetemizi nasıl paylaştıkları görülüyor..

ihtilafların aksamasın da mühim sebep nedir

Pul Yokluğumu Yoksa ihmalkârlıkmı

Uzun müddetten beri "pul yok" bahanesi ile Bölge Çalışma Müdürlüğünün alâkalı masasında beklemekte olan toplulukla iş ihtilâfları, Bölgeye pul geleli bir hayli olduğu halde, halen beklemektedir.

Türkiye Maden - İş Sendikası idarecileri bu hususta şöyle demektedirler:

"— Sendikamızca çıkarılmış olup, Hakem Kurulunda duruşmaları uzun müddet evvel yapılmış ve belki de tahkikatları bile ikmâl edilmiş halen üç ihtilâfımız vardır. Bunlar: Av Fişeği, Varol Karyola ve Korozo Düğme fabrikaları ihtilâflarıdır. Bunların bazılarının kararlarının bile çıkmış olduğunu tahmin etmekteyiz. Fakat, kanaatimizce, Bölge Çalışma Müdürlüğündeki alâkalı masa memurlarının ihmâlciliği de ihtilâfların gecikmesine sebep olmaktadır.

Hattâ, uzun zamandır kesin uzlaşma günü ve tebligatı beklemekte olan Bakırköy Emaye, Ellialtıoğlu Tel Çekme ve Feriköy Oto Makas Fabrikalarının ihtilâfları için, pul geleli epey zaman olduğu halde, hâlâ kesin uzlaşma tebli-

(Devamı 3 üncüde)

Maden - İş röportaj ekibi: Her sayıda bir işyerini ziyaret ediyor. Gelecek sayıda sizleri Türmasan Çivi Fabrikasını gezdirecek. Yukarıda, Türmasan Çivi Fabrikası işçilerini toplu halde görüyorsunuz..

işçiler o/o 40 zam istiyor

Sendika ihtilaf Çıkmasına Karar verdi

Demir ve Bakır Limited Ş. nin Topçular'da kurulu Demir Çekme Fabrikası işçileri, Türkiye Maden - İş Sendikasına müracaatla, ücretlerine yüzde 40 nisbetinde zam yapılmasını istemişlerdir.

Sendika durumu tetkik etmiş, bu hususta işyeri ile bir toplulukla iş ihtilâfı açılmasına karar vermiştir.

4 Nisan 1957 perşembe günü ihtilâfın ilk uzlaşma toplantısı yapılmıştır.

Av Fişeği Fabrikası Müdürü ne diyor?

işçiyi seveni işçide sever Samimiyet ve hüsnüniyet karşılıklı olmalı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumunun Eyüp Bahariye yolunda kurulu Av Fişeği Fabrikasının Müdürü Seyfi Öcal, Ankara Satış Müdürlüğüne tâyin edilerek, yerine, Fazıl Zeki Heper tâyin edilmiştir.

Fazıl Zeki Heper, 1929 senesinde Askerî Fabrikalar zamanında müesseseye mühendis olarak girmiştir. Bundan sonra, Kurumun Enerji ve Tesisat Müdürlüğü vazifesinde bulunmuş, Kırıkkale Fabrikalarının tesis işlerinde çalışmış, 8 sene sonra müessese Etibank'a intikâl edince, Etibank Makina ve Tesisat Başmühendisi olarak vazife görmüş, Kurumun Ankara Satış Müdürlüğünde bulunmuş ve nihayet İstanbul Av Fişeği Fabrikası Müdürlüğüne getirilmiştir.

(Devamı 3 üncüde)

Sendika verilen zamı az gördü

Feriköy'de kurulu İhsan Gökçay Oto Makas Fabrikasında, ücretlere yüzde 40 nisbetinde zam yapılması için çıkan toplulukla iş ihtilâfının ilk uzlaşması yapılmış, fakat bir anlaşma yapılamadığından ihtilâf kesin uzlaşma safhasına intikâl etmiştir.

İşveren, yakın zamanda üc-

(Baştarafı 3. sayfada)

Nurmetal ihtilâfı Neticelendi

Ortaköy'de kurulu Nurmetal işçileri, bundan bir müddet evvel Türkiye Maden - İş Sendikasına müracaatla, toplulukla iş ihtilâfı çıkarmışlardı..

İlk toplantıda bir netice alınamamış, fakat ikinci toplantıda her iki tarafın gösterdiği anlayışla ihtilâf, Hakem Kuruluna intikâl etmeden, neticelenmiştir.

28-3-1957 günü yapılan toplantıda, Maden - İş Sendikası temsilcileri, işçilerin aldıkları ücretlerin düşük olduğunu, işçilerin taleplerinde bulunan

(Devamı 3 üncüde)

MEVLÜDÜ ŞERİF

Aziz Atatürk'ün ve Nuri Killigil, Şakir Zümre infilâk hâdiseleri ile bilûmum iş kazalarında şehit düşen işçi kardeşlerimizin ruhlarını tâziz için 7 Nisan 1957 pazar günü, öğle namazını müteakip saat 13,45 te Süleymaniye Camiinde okutulacak mevlûdu şerif, İstanbul radyosu ile yayınlanacaktır.

Sayın halkımıza arzolunur.

Türkiye Maden-İş Sendikası

İNGİLTERE de GREV

Geçen haftalar içerisinde İngiltere'de Tersane ve Makina İşçileri Sendikaları Konfederasyonu, ücretlere yüzde 5 nisbetinde zam yapılmasını istemişler; istek yerine getirilmeyince bir milyon işçinin işini bırakması ile grev başlamıştır.

Grevin devamı müddetince, işverenler, zamma yaşanmamış ve bu sebeple, 31 Mart 1957 cumartesi günü 500 bin işçi greve iştirak etmiştir.

İşverenler, yüzde 4 zammı kabul etmişlerdir. Halbuki işçiler yüzde 5 zam istemekte ve grevi devam ettirmektedirler.

Çalışma Vekâletinde, bu hususta toplantılar yapılmakta, bir anlaşma zemini bulmaya çalışılmaktadır.

ANLAYANA

KAŞ YAPARKEN

Haber alındığına göre, Türk-İş (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Mayıs 1957 ayı içerisinde kongresini yapacaktır.

Bilindiği gibi, bir müddettenberi Çalışma Vekâleti, bazı sebepler dolayısiyle, işçinin Türkiye'de en üst teşekkülü olan Türk - İl'i tanımak istememiştir.

Diğer taraftan Vekâlet, Türk - İş'in üyesi durumunda bulunan bazı birlik ve federasyonları da tanımak istememiş, bu hususta da bunların teşekkül tarzlarındaki bazı formalite noksanlıkları ile, kanuna aykırılığını sebep göstermiştir.

Bu meseleler halen, halledilmiş değildir. Bu durumda, Türk - İş Kongresi acaba nasıl toplanacaktır? Türk - İş'in üyesi bazı birlik ve federasyonlar, acaba bu kongreye nasıl iştirak edeceklerdir?

En çok düşünülmesi gereken nokta burasıdır.

Kaş yaparken, göz çıkarmıyalım da...

SİVRİSİNEK

İş Kazaları ve oluş Tarzları

İşçi Sağlığı ve işemniyeti

İş kazaları, memleketimizde, bilhassa madenî eşya sanayiinde günlük hâdiselerden bulunmaktadır. Her gün gazetelerde buna dair çeşitli havadisler okumak mümkündür. Büyük infilâklar, oksijen tüpü patlaması, makinaya kaptırma, preste ezilme veya kopmalar, vesaire gibi..

a) Tarif :

İş kazalarını, "İş kazalarıyla meslek hastalıkları kanunu"nun 2 nci maddesinde zikredilen hususiyete göre, şu şekilde tarif etmek mümkündür :

İş kazası, iş süresi üzerinde sayılması icabeden zamanlarda, iş yerinde veya işveren veya işveren vekilinin işini yürüttüğü herhangi bir yerde kasit ve bağışlanmaz bir kusur yüzünden ileri gelmemek şartiyle, işin neticesi husule gelen kazalardır.

Bu duruma göre, işçinin, evden işe, işten eve gidip gelirken geçirmiş olduğu kazalar, iş kazası sayılmamıştır. Halbuki bunu, Fransa'da mevzuat, iş kazası olarak kabul etmiş bulunmaktadır. Bu nevi kazaların iş'arında iş kazası sayılmaları, sosyâl adaletin icaplarındandır.

İş kazaları mutlaka bir sebebe dayanmaktadır. "Sebebi olmayan kaza olmaz" sözü çok doğrudur. Bu sebeple, iş kazalarının bilhassa oluş sebepleri üzerinde durmak icap eder.

b) İş kazalarının oluş sebepleri :

Bu sebepleri haricî ve dahilî sebepler olarak mütalea etmek mümkündür.

1 — Haricî sebepler:

İşyeri atmosferi, işyeri iklimi ve işyerinin diğer hususiyetleri içersinde saydığımız toz, duman, zehirli gazlar, kuruluk ve rutubet, suhunet, renk ve müzik gibi hususiyetlerden başka, işyeri organizasyonu ve kazalara karşı gerekli korunma tedbirlerinin vaktinde alınmamış olmasıdır.

İşyeri organizasyonu, işveren tarafından iyi organize edilmemişse ve işyerinde lüzumlu bir iş disiplini yoksa, bunun, kazaların doğuşları üzerinde mühim tesirleri vardır.

Bundan başka, gerekli emniyet tedbirleri alınmamışsa, meselâ, dönen makina aksamları ile kayışlar mahfaza içine alınmamışsa, bu sebepler de kazaları doğurur. Kullanılan madde de ve makinelerin hususiyetleri de ayrıca kaza sebepleridir.

Paslı ve gayri muntazam saç veya demir gibi ham madde ile çalışmak veya zamanla aşınmış veya bozulmuş makinelerde işlemek, başlıca kaza sebeplerindendir. Bu takdirde kusuru, işçinin kalifiye olup olmamasında görmek bile hatadır.

2 — Dahilî sebepler diyebileceğimiz, kaza husulünde subjektif tesirler ise, doğrudan doğruya insan faktöründen, yani işçinin kendisinden gelmektedir.

İşçinin muvazene, kabiliyet ve sezis noksanlığı, görme, işitme gibi his uzuvlarının sağlam olmaması, yorgunluk ve yorgunluktan mütevellit dalgınlık ve dikkatsizlik, yaşın tesiri, meselâ gençlerin atılgan ve cesaretlı oluşları sebebiyle çok zaman tedbirsiz hareketlerde bulunmaları, cinsiyet (kadınlarda kaza daha azdır), hastalık veya halsizlikler, alkolizm ve sosyâl sebeplerle zihnen meşguliyet gibi hususlar, işçinin kendinden gelen subjektif kaza sebepleridir.

Bütün bunlar, işçinin işe iyi yerleştirilmemesinden; yani, meslekî seleksiyon veya oriyantasyon vasıtasiyle işçinin işe adaptasyonunun yapılmasından ileri gelmektedir.

Bunlardan başka, işin süratı ve işçilerin sık sık değişmesi gibi sebeplerle kalifiye işçinin bulunmaması da, kazayı doğuran subjektif tesirlerdendir.

İş kazalarının sebepleri üzerinde etüd yapılmış, bu sebeplerin yüzde 60-85 inin subjektif olduğu, yani işçinin kendisinden geldiği anlaşılmıştır.

Yapılan istatistiklere göre, kaza sebepleri şu şekilde tesbit edilmiştir:

Yüzde 26 İşin fena organizasyonu;

Yüzde 14 Korunma ve iş emniyeti tedbirleri hususunda kâfi derecede dikkat gösterilmemesi;

Yüzde 17 Tesisatın fenalığı veya bozukluğu;

Yüzde 9 İşyerinin sıkışıklığı;

Yüzde 8,5 İşçinin emniyet, prensip ve tekniğini bilmemesi;

Yüzde 3 Şahsî korunmamanın olmaması;

Yüzde 24,5 İş kazalarında mühim tesirleri olan işyerinin diğer hususiyetleri.

Görülüyor ki, bütün sebepler, hemen hemen işverenin şahsî dahli olması icabeden hususlara inhisar etmektedir. Ve kaza sebepleri, işverenin mevzuatı tam tatbik etmemesinden ileri gelmektedir.

Bu sebeple, iş kazaları dolayısiyle, işveren aleyhine iş mahkemelerinde açılan dâvalar, yüzde 99 müspet olarak neticelenmekte ve kazadan zarar gören işçi, işverenden mühim miktarda bir tazminat hak etmektedir.

Kemâl Türkler

Hukukçu Gözü ile: SENDİKACILIĞIN karşılaştığı Güçlükler

Âdil Aşçıoğlu

Son haftalar içinde memleketimizde cereyan eden bazı hâdiseler, Türkiye'de sendikalizm meselesini yeniden ön plâna getirmiştir. Şurasını hemen belirtmek lâzımdır ki; sendikalizm, Batı medeniyetinin ve cemiyetinin belli başlı unsurlarından birini teşkil eder..

Onun içindir ki, sendikalizmin Türkiye'de yerleşmesine, gelişmesine sözleri ve yazıları ile yardım edenler, bu memlekete Batılı anlamı ile, demokratik sistemin girmesi için mücadele etmektedirler.

Vakıa "sendikalizmin kökü dışarıdadır" ama, ne yapalım ki, kavuşmak istediğimiz demokrasi, insan hürriyetleri gibi, medeniyet nimetlerinin de kökleri dışarıdadır.

Türkiye'de yıllardan beri istisnasız olarak her muhalefet ister siyasî, ister ekonomik, ister kültürel sahalarda olsun, hemen komünistlikle itham edilegelmiştir. Ücret teorilerini işçilere anlatmak, sendikalizmi bütün tabiî neticeleri ile memlekete mal etmek, insan haklarını ve temel hürriyetlerini işçilere tanıtmak ve onları haklarının müdafii olmağa teşvik etmekle, yabancı ideolojiler arasında ne münasebet vardır?

Böyle bir münasebet kurmak için, insanın bir asır önceki düşüncelere sahip olması gerekir. O zaman, insan hakları, her türlü hürriyetler, işçi sınıfının talepleri ve cemiyet içerisindeki siyasî ve iktisadî rolünün tanınmasını istemesi "ileri" hareketler sayılabilirdi.

Ama bugün, 20 nci asrın yarısını geçtikten sonra, bunları gerçekleştirmeğe ve memlekette yerleştirmeğe çalışmak — bu uğurda çalışanlara şeref verici olmakla beraber — hiç de "ileri" hareketler sayılamaz. Çünkü, bir asır önce sosyalizmin bayraktarlığını yaptığı hak ve hürriyetler, bugün Batıda gerçekleşmiş, herkesçe tabiî olarak kabul edilmiştir. Batıda istihsâl vasıtalarının millîleştirilmesini istemek bile suç olmaktan çıkalı bir asırdan fazla bir zaman geçmiştir.

Konferans ve yazılarla işçilere öğretilmek istenen hakikatler, onların cemiyet içindeki iktisadî ve icabında siyasî rolleri ile haklarının neden ibaret bulunduğu ve bunları nasıl elde edebilecekleridir. Bunlar da, dünyanın en geri memleketlerindeki işçilerin dahi uğrunda mücadele etmelerine müsaade edilen dâvalardır.

Bir zamanlar sosyalizmin dâvaları olan bir çok sosyâl meseleler şimdi Batıda "muhafazakâr" partilerin sahip çıkıp, savundukları prensipler haline gelmiştir. İşçilerin de diğer sınıflar gibi meslekî ve siyasî teşekküller meydana getirmeleri, sosyâl güvenliğe kavuşmaları, diledikleri şekilde bilgi edinmeleri, sosyâl terakkilerden ve nimetlerden faydalanmaları, millîleştirme hareketleri, grev yapabilmeleri, muhafazakâr partilerin programlarında bile yer almış hususlardır.

Hattâ bazı hallerde, vergi sistemleri, sosyalizmin vergilendirme prensiplerine itibar etmektedir. Fazla gelirlerin, yüksek vergilere tâbi tutulması, bu prensiplerin tatbikatını teşkil etmektedir. Yüksek vergilerle güdülen gaye, sosyâl adaletsizliğin mahzurlarını kabul edip, onları gidermek değil midir? Bunu bir asır önce sosyalizm savunuyordu. Şimdi ise, bütün Batılı "muhafazakâr" partiler kabul ediyorlar.

"Plânlı ekonomi" fikri de, sosyalizmin ortaya attığı bir prensip olmakla beraber, bugün kapitalist ve liberal sistemlerde de rağbet bulmakta ve bütün bunlar, liberal memleketlerin formel nizamını sarsmamaktadır. Çünkü ferdî mülkiyet, — istihsâl vasıtaları mülkiyetinin ferdîliği — devam etmekte, istihsâl ile istihlâk sahalarında ferdî teşebbüse yer verilmektedir.

Batı dünyasının bu sosyâl terakkilerini ve elde ettiği kazançları milletimize mal etmek, her vatanseverin vazifesidir. Bu yolda gayret sarfetmek, iktidarı yıprandırmak şöyle dursun, onu kuvvetlendirir. Yok, eğer, bunları iktidar kendisi yapmak istiyor ve "şeref payı"nı muhalefete ve fertlere kaptırmak istemiyorsa, bunları benimsemek ve derhal gerçekleştirmek en kısa yoldur.

Modern devlet, fertlerin gerisinden değil, ilerisinden yürümek zorundadır. Yenilikleri ve her türlü "ileri" hareketleri fertlerden önce benimseyip yaymak, devletin başlıca vazifesidir. Çalışan sınıfların içinde bulundukları ekonomik güçlükleri yenmek veya hiç olmazsa bu hususta onlara yardım etmek vazifesi de devlete düşmektedir.

Modern devletlerin en liberalleri dahi, taraf tutmadan, işverenlerle işçiler arasında "hakem" rolü oynamakta, ferdî mülkiyeti, istihsal vasıtaları mülkiyetinin ferdîliği prensibini muhafaza etmekle beraber, işçilerin mağduriyetini kabul etmekte ve bunları gidermek için, diğer sınıfları çeşitli yollarla fedakârlığa davet etmektedir. Hattâ bunu yaparken, diğer sınıfların yaşamanının ancak bu fedakârlık sayesinde mümkün olacağını halka anlatmağa çalışmaktadır.

O halde, biz de, işçilerimizin Batılı işçiler derecesinde hak ve menfaatlere sahip olmalarına yardım etmeliyiz. Aksi halde, millî kalkınmanın ve ferahın endüstrileşme sayesinde mümkün olabileceğini anladıktan ve bunun da ancak çalışanların haklarını tanımakla başarılabileceğini bildikten sonra, hâlâ sendikalizme karşı direnmemiz, Türkiyeyi bir adım ileri götürmiyecektir.

İşçileri korumak, onlara yol göstermek, sendikalizmi, grev hakkını savunmak, yabancı ideolojilere yardım etmek değil, fakat memleketin hayrına çalışmaktır. Çünkü, bugün herkes bilir ki, işçisi ezilen, sendika kuramayan ve grev yapamayan bir memleket, tam mânâsiyle demokrat bir memleket sayılamaz.

Onun için, şahsî düşüncelerden biraz sıyrılıp, insanlık tarihinin nereden gelip, nereye doğru gittiğini biraz olsun düşünmemiz ve ona göre hareket etmemiz doğru olur. Hakikatleri ilelebet gizlemeğe imkân yoktur. Milletlerarası haberleşme imkânlarının artması nisbetinde, hakikatler, bir yerden diğerine, bir insandan ötekine nasıl olsa yayılacaktır. İyisi mi, onları benimseyip, yaşayışımızı ona göre düzenlemeliyiz.

Fikirler ve düşünceler kendi başlarına büyük bir değer taşımazlar. Hâdiselerin öğreticiliğini inkâr etmeğe imkân yoktur. İlim, her sahadaki hâdiseleri daha çabuk, kolay ve doğru olarak öğrenmemize yardım eder. Hâdiselere ve tarihe karşı gelemeyiz. İnsan toplulukları her gün ileriye doğru gitmek zorundadır.

Türk işçisini her türlü terakki nimetlerinden ve elde edilmiş ilmi neticelerden mahrum edemeyiz. Maharet tarihin ve ilmin ortaya çıkardığı meselelere çareler bulmaktır. İşçi birliklerinin kapatılması, seminer ve konferansların yasak edilmesi, ekonomik ve sosyâl dâvalarımızı halledemez ve ücretlerin düşüklüğü, sosyâl haksızlıkların varlığı hakikatını gizleyemez.

Maden - İş Kolektif anlaşmalara büyük ehemmiyet veriyor

İş hayatının muvazenesini temin eden unsurlardan birinin de, kollektif iş akdi olduğuna şüphe yoktur. Hattâ diğer unsurların üzerinde bir ehemmiyete sahip bulunan kollektif iş akdî, her şeyden evvel iş garantisi demektir.

Bugüne kadar sadece bir "alış - veriş" zaviyesinden mütalea edilerek, kifayetsiz İş Kanununun 13 üncü ve 16. ncı maddeleri çerçevesi içine sokulan iş garantisinin ele alınması zamanı herhalde gelmiştir.

Zaman zaman bu alâkasızlığın hazin neticelerine şahit oluyoruz. İktisadî kalkınmanın en tabiî şartlarından biri olan tasarruf, herhangi bir ham maddeye tesir ettiği zaman, fabrikalar derhal işçi çıkarma yoluna başvuruyor.

Kaldı ki, maliyeti asgariye indirerek, azamî kâr temin etme prensibi asırlarca hüküm sürmüş bir zihniyettir. Maliyette en büyük rolü el emeğinin oynadığını düşünecek olursak, garantisiz bir iş hayatından işçinin durumu kolaylıkla tahmin edilebilir.

Bu mevzu üzerinde gerek hükûmet, gerek işçi teşekkülleri zaman zaman ciddî çalışmalar yaptılar.

Bu meselenin halli 1957 yılında işçilere verilebilecek en büyük ikramiye olacaktır. Randımanı ancak, huzur ve emniyet içinde yapılan çalışma arttırabilir.

Diğer taraftan, aldığımız malûmata göre, Maden - İş Sendikası, bu mevzua büyük ehemmiyet vermektedir.

Sendika, bu hususta şimdiden faaliyete geçmiş, bazı müesseselerle temasa başlamıştır.

İdareciler, esasen bazı işyerleri ile Sendika arasında zımnen teşekkül etmiş bulunan kollektif anlaşma şimdi yazılı şekline sokulacaktır, demektedirler.

İşçilerin en büyük temennisi, bu mühim hususun bir an evvel tahakkuk etmesidir.

O. T.

Beraber Öğrenelim

Vah! Vah! Kandırılmış...

Ne iştir; her gün bu ve buna benzer vak'alarla Sendikamız karşılaşıyor. Vazifemiz, üyemizin yardımına koşmak, bilmediğini öğretmek, bir de üyemiz olmayı reddetmiş, sonra da ben cahilim, şu işimi Allah rıza için görün, ben başımı nereye vuracağımı bilmiyorum.

İnsanın dikilip de, şöyle diyeceği geliyor: Git kardeşim, nereye vurursan vur!

Vak'a şu: Arkadaş, Topçular'da bir iş yerinde çalışıyor; parmağını, acemisi olduğu makina kesiyor. Allah hepimizi kazadan belâdan saklasın. Temsilci arkadaşın yüreği dayanamamış; almış, gelmiş..

Bu arkadaş üyemiz mi, değil. Nasıl yardım edelim; şaşırdık, kaldık. İş, idare heyetine intikâl etti. Birbirimize girdik; yapalım mı, yapmıyalım mı? İki taraf da haklı.

Nihayet kararla, arkadaşın işi hukuk müşavirimize verildi; kendisi de sendikalı oldu. Ne lûzum var birader müşkülâta.. Şu ocak sana lâzım değilse, diğer kardeşlerine, geleceğine lâzım oğlu lâzım, vesselâm..

Bu da komedisi:

Gün pazartesi; saat sekize geliyor.. Başkan, ben, Mıstık gitmek üzere hazırlandık. Kapı vuruldu; içeri orta boylu, kalıbı kıyafeti yerinde bir arkadaş girdi. Başkan arkadaşın yüzüne bakarak:

— Buyurun kardeşim, dedi..

O ise iki büklüm, sanki kabahatli kimseler gibi:

— Kemal bey, başıma bir iş geldi.

— Hayır ola ?..

— Beni kandırdılar.

— Kim kandırdı? Ne yaptılar ?..

Hepimiz donduk kaldık. Mıstık gözünü dikmiş, arkadaşın yüzüne bakıyor..

— Şey, efendim, benim işverenle bir dâvam vardı ya..

— E, ne olmuş ?..

— Ben ondan vazgeçtim.

Başkan, bana izah etti:

— Efendim, arkadaşın 10 bin liralık dâvası hemen hemen bitmek üzere idi..

Ona döndü:

— Kaç lira verdiler?

— Şey, efendim.. 700 lira..

Mıstık pencereye doğru gitti; ben zannettim intihar edecek :

— Nereye, Mıstık?..

— Yandım Kâzım emmi, yandım.. Uğraş, didin, tam kanunî yolları ile dâvayı kazan, sonra da şu arkadaşın yaptığı işe bak !..

Arkadaşa doğru döndü:

— Yahu, şu zamanda adama 700 lira verirler mi?

— Ne yapayım abi, kandırdılar..

— Hay kanmaz olaydın! 9 bin 300 lirayı kim verecek?

Mıstığın gözleri parladı:

— Kâğıdı imzaladın mı?

— Evet..

— Vay benib başım vay!.. Kardeşim, işveren seni yola getirmiş.. Şimdi sen, aldığın 700 e 1300 de ekle de, bizim avukat seni dâva etmeden öde !..

— Neden ?..

— Babanın oğlu değil de, ondan !

— Hiç öyle olur mu?

— Peki, senin istediğin gibi yapalım; bu dâva halledilene kadar senden masraf istendi mi? Dâva kaybedilse, avukata bir şey ödiyecek mi idin ?

— Hayır !

— İyi ki bunu biliyorsun.. Vaki avukatın kapadığı dâvadaki hakkı sen yok edersen, kimden alması lâzım? Gördün mü, işveren kendini ne güzel kurtardı! Haydi, güle güle!

Başkana baktım, bütün kan suratına hücum etmiş:

— Kardeşim.

— Efendim.

— Bizim yapacağımız hiçbir iş yok.. Git avukatla konuş !..

Kandırdılar kelimesine hiç uymayan arkadaş, Allahaısmarladık bile demeden çıktı, gitti. Böylesi de var..

Kâzım Narmanlı

KONGRE İLÂNI

Türkiye Maden, Madenî Eşya ve Makina Sanayii İşçileri Sendikası Başkanlığından:

İstanbul semt şubelerimizden Halıcıoğlu Şubemizin kongresi, 31 Mart 1957 pazar günü nisap temin edilemediğinden, 14 Nisan 1957 pazar günü saat 14 de Halıcıoğlu Kumbarahane Cadesi No: 14 deki İbrahim Yanardağ'a ait kıraathanede yapılacağından üyelerimizin teşrifleri rica olunur.

GÜNDEM:

1 — Kongre divanı teşekkülü.

2 — Raporların okunması.

3 — Tenkid, dilekler ve ibra.

4 — Şube idare heyeti seçimi.

Hikâye

Çalışmanın değeri

Motörü durdurdu. Dinledi; kulağını çınlatan insan sesleri kesilmişti. Teknenin sallantıından çıkan küçük dalga seslerinden başka hiç bir şey işitilmiyordu. Denizin ortasında yapayalnızdı. Uzandı, gözlerini yumdu. Rahatlamıştı.

"Harp, sinirlerimi çok bozdu" diye mırıldandı kendi kendine.. Hindiçinî'den döneli iki ay olduğu halde, hâlâ kalabalığa ve gürültüye alışamamıştı. Cehennemî bir savaşın içinde, aylarca gazetesine haber ulaştırmağa çalışmıştı.

Çok rahat geçen hayatından sonra, macera arzusu ile kabul ettiği bu iş, sinirlerini bozmuş; onda büyük değişiklikler yapmıştı. Paraya olan güveninden başka, kafasında her şey yıkılmıştı. Üvey babası ise bu güveninin yıkılmıyacağı kadar zengindi. Artık çalışmak da istemiyordu.

Gazete idarehanelerinin o gürültülü ve sür'atli havasından bıkmıştı. Şimdi olduğu gibi, yazı, Okyanusun kıyısındaki bu şirin sayfiye yerinde; kışı, Paris'te geçirecek. tembelce ve kaygusuz bir hayat hayâl ediyordu..

Denizden gelen bir ses hayâlini yarıda bıraktı:

— Hey!.. Motörde kimse yok mu ?..

Ses yakından, fakat çok zayıf geliyordu. Doğruldu; biraz ileride bir kız, motora doğru mecalsiz kulaçlarla yüzüyordu. Bir kaç kulaç kalmıştı. Uzandı, kızı bileklerinden yakaladı, çekti. Kız bayılmıştı. Onu motora güçlükle çıkardı; biraz evvel kendi uzandığı yere, sırtüstü yatırdı. Kauçuk başlığını çıkardı.

Genç adam bir şey yapamıyor, kızın nefes nefese inip kalkan göğsünü, aralık etli dudaklarını, muntazam bacaklarını seyrediyordu. Kız, yavaş yavaş kendine geldi. Simsiyah gözlerle genç adama bakıyordu:

— Hayatımı kurtardınız! diyebildi.

— Sahilden bu kadar açılmak çılgınlık! dedi genç adam..

Kız, uzandığı yerde doğrulmuş, kurtarıcısına gülümsüyordu :

— Çılgınlıklardan hoşlanırım, dedi.

Gülüştüler. Birbirlerini güç durumlarda tanıyan insanların tabiî ve samimî davranışları ile, kısa zamanda ahbap olmuşlardı. Beraberce güneşin batışını seyrettikten sonra sahile dönerken, "Çalışmak" konusu hariç, bütün konularda anlaşmışlardı.

Genç kız, Paris'te bir moda evinde mankenlik yapıyor ve akademinin gece kurslarına devam ediyor, dekoratör olmak istiyordu. Senelik iznini kullanmak için buraya gelmişti. Beş gün sonra yine işinin ve derslerinin başına dönecekti. Hayatını kazanmağa ve küçük kızkardeşini okutmağa mecburdu.

Genç adam:

— Siren!.. Bu mânâsız mecburiyetiniz yüzünden, arkadaşlığımız çok kısa sürecek, diyordu.

Siren.. Deniz kızı mânâsına gelen bu ismi vermişti ona..

* * *

Sahilde, kumlar üzerine uzanmış, denizi seyrediyorlardı. Bu, beraber oldukları son gündü. Denizin ortasında tanıştıkları zamandan beri, birbirlerinden hiç ayrılmamışlardı. Genç adam:

— Yaz ve deniz mevsimi henüz bitmedi, diye mırıldandı.

— Benim iznim bitti, dedi genç kız..

— Geciktirsen, on gün daha işine dönmesen olmaz mı?

— Olmaz.. Hem rica ederim bırakalım bu konuşmayı.. Kaç defa tekrarladık. Anlaşamıyoruz işte.. Sen zenginsin, çalışmadan da yaşayabilirsin, ama benim için vaziyet böyle değil..

Erkek bu sözlere gülüyordu. Sinirli sinirli bunları söyleyen genç kıza döndü:

— Sen de zengin olabilirsin; zengin bir adamla evlenerek, dedi.

Kız şaşırmış ve gayri ihtiyarı :

— Nasıl? diye sormuştu.

— Meselâ.. Meselâ benimle evlenerek...

İkisi de susmuştu. Önlerine bakıyorlardı. Neden sonra kız ağır ağır:

— Ben, babasının parasına güvenen, çalışmamak kararı vermiş, tembel bir erkekle evlenmem! dedi.

Genç adam, şımarık ve alaylı bir sesle:

— Belki bir gün bu fikrinden dönersin, diye cevap verdi.

— Tembellikten usanıncaya kadar seni bekliyeceğim..

Genç kızın sesi sert ve kararlıydı.

* * *

Telâşla, teşhir edeceği son elbiseyi giyiyordu. Bu, üstü pullarla kaplı, bütün vücudu sımsıkı yapışık bir tuvaletti.

Atölye şefi:

— Hazır mısınız, Madlen? diye sordu.

Genç kız, son defa ayna önünde döndü:

— Evet..

Müessese müdiresi, modeli müşterilere takdim etti:

— 27 numara.. Siren..

Genç kız, iki yanında seyircilerin yer aldığı kulvarda âhenkli küçük adımlarla yürüdü. durdu; ağır ağır döndü; tekrar yürüdü. Kulvarın sonunda hızla dönerek küçük adımlarla soyunma odasına doğruldu.

Girmesi için kadife perdeyi aralayan arkadası kulağına fısıldadı:

— Bekleme odasında seni

Genç kız, düşmemek için arkadaşına tutundu. "Nihayet gelmişti. Geleceğini biliyor, bekliyordu. Onu, hayatını kurtaran erkekten başka kimse arayamazdı.."

Vücuduna yapışan tuvaleti çıkarmakta güçlük çekiyordu. Buna rağmen, soyunup giyinmesi 2-3 dakikanın içinde olmuştu.

Bekleme odasının kapısını açınca, pencere yanındaki ihmâl edilmiş kıyafeti, traşlı ve yorgun yüzü ile genç adamı güç tanıdı. Ona doğru koştu:

— Bir şeyin mi var Andre- Hasta mısın?

Genç adam mahçup, gülümsemeğe çalıştı:

— Yorgunum.. Biraz fazla çalıştım da..

Kız, büsbütün şaşırmıştı:

— Çalıştın mı? Sen mi?.. diye soruyordu.

Genç adam önüne baktı:

— Çıkalım, anlatırım, diyebildi.

* * *

Sen nehrinin kenarında bir sıraya oturmuş, önlerinde ağır ağır akan nehre bakıyorlardı. Genç adam, kesik kesik konuşuyordu:

— Senin gittiğinden 10 gün sonraydı. Babamla annem arasında şiddetli bir münakaşa oldu. Benim önümde hiç çekinmeden, birbirlerine en ağır hakaretleri savurdular. Babam, bu münakaşanın hemen ertesi günü Paris'e döndü. Annem, onun bir dansözle beraber olduğunu iddia ediyordu. Bir hafta evvel de boşandılar. Mahkeme ancak annemin geçinebileceği bir nafaka bağladı. Ben, üvey evlâttım. Bir hak iddia edemezdim tabiî.. İşimi uzun zamandanberi ihmâl ettiğim için, gazeteme güçlükle kabul ettiler.

Sustu. Çekingen bakışlarını kıza çevirdi. Genç kız, sevgi dolu gözlerle ona bakıyordu:

— Yaptığımız münakaşalarda bana iyi bir ders vermiştin. Buna memnunum. Beni bir hastalıktan, belki de bir ölümden kurtardın. Sana teşekkür etmeliyim..

— Ödeştik öyleyse, dedi genç kız gülerek.

Erkek gülmüyordu:

— Çalışma kararı vermiş, seni seven bir erkekle evlenip evlenmiyeceğini sorabilir miyim, Madlen? dedi.

Sen nehrinin suları kararıyordu. Serin bir sonbahar akşamı başlamıştı. Genç kız. erkeğe sokuldu...

HİKÂYECİ

İşçi mümessil seçimi

(Baştarafı 1 incide)

Şükrü Sayım ile Nazmi Ergin ayni reyi almış olduklarından, aralarında kur'a çekilmiş, Şükrü Sayın kur'ayı kaybetmiştir.

Seçilen mümessiller iki sene müddetle vazife görecеklerdir.

* * *

Nurmetal mümessilleri seçildi :

Ortaköy'de kurulu Nurmetal Madenî Eşya Fabrikası işçileri de geçen hafta içerisinde ilk işçi mümessillerini seçmişlerdir. Halbuki müessese uzun zamandır çalışmaktadır.

İşçiler, son sene içerisinde Türkiye Maden-İş Sendikasının üyesi olmuşlar ve Sendika vasıtasiyle, mevzuata uygun olarak ilk seçimlerini yapmışlardır.

Seçimde Hakkı İsmailoğlu, Mehmet Akın ve Burhan Hırs asîl mümessil, Cahit Orduhan, İhsan Ersevinç ve Hasan Akçadağ yedek mümessil seçilmişlerdir.

* * *

Bakır Çekme Fabrikası seçimi :

Türkiye Bakır Endüstrisi A.Ş. nin Topçular'da kurulu Bakır Çekme Fabrikası işçileri de seçimlere başlamışlardır. İşçiler 10 Nisan 1957 günü, iki sene müddetle haklarını müdafaa edecek mümessillerini seçeceklerdir.

Bilindiği gibi, müessesenin geçen devre işçi mümessillerinden ve ayni zamanda Türkiye Maden - İş Sendikasının Merkez İdare Heyeti âzası Nurettin Kalpcan, işten çıkarılmış, bir defasında İl Hakem Kurulu kararı ile tekrar eski işine iade edilerek çalışmaya başlamıştır.

Nurettin Kalpcan ikinci defa işten çıkarılışında İl Hakem Kurulu kararı ile tekrar eski işine iade edilmiş; fakat, çalıştırılmıyarak uzun müddettir ücretli izinli gösterilmiştir. Bu müddet içerisinde Nurettin Kalpcan ücretini işyerinden almış, dışarıdan işçi arkadaşlarının haklarını takip etmiş ve Sendika işlerinde çalışmıştır.

Müessese, Nurettin Kalpcan'ın bu devre gene seçileceğini kuvvetle tahmin ettiğinden, şimdiden işe almayı uygun görmüş ve mümessil işçi 4 Nisan 1957 tarihinden itibaren çalışmaya başlamıştır.

İşçiler, reylerini bu sefer de Nurettin Kalpcan'a vereceklerini, haklarının ancak onun tarafından iyi aranacağına inandıklarını söylemektedirler.

* * *

Diğer işyerlerinde de, mümessil seçimleri hızla gelişmektedir.

Profilo fabrikasında baskı..

Mecidiyeköy'de kurulu Profilo Demir Fabrikası işçileri, 2 Nisan 1957 salı günü saat 13 de işçi mümessili seçimi yapmışlar, seçimde eski mümessillerden Refik Kâhya, ittifaka yakın bir ekseriyetle seçimi kazanmıştır.

Refik Kâhya, işçinin hakkını en iyi arayan ve takip eden bir işçi mümessilidir. İşçiler bunu bildikleri için, her türlü baskıya rağmen, reylerini gene ona vermişlerdir.

Halbuki, Refik Kâhya, bundan bir müddet evvel işçi arkadaşlarının haklarını adım adım takip ettiği ve ayni zamanda işyerinde Türkiye Maden - İş Sendikasının temsilcisi olduğu için, işveren tarafından sevilmemiş, bir çok defalar hakarete uğradığı halde, işçi arkadaşlarının menfaati uğruna, aldırmamış ve en sonunda çıkarılmıştır.

Fakat, bu haksız çıkarılmayı kabul etmediği için, durumu İl Hakem Kuruluna intikâl etmiş ve incelenmektedir. İşveren, Refik Kâhya'yı, çıkarıldıktan sonra, fabrikanın semtine dahi uğratmak istememiş olduğu halde, Refik Kâhya, arkadaşlarının hakkını dışarıdan da, elinden geldiği kadar takip etmiş ve nihayet yeni seçim için, işçi arkadaşlarının reylerini hak etmiştir.

Yapılan seçimde, Türkiye Maden - İş Sendikasının iki temsilcisi müşahit olarak bulunmuştur.

Buna rağmen işveren, Refik Kâhya'nın seçildiğini görünce, ayni gün seçimin yenilenmesi için, baskı ile işçilerden imza toplamıştır.

Türkiye Maden - İş Sendikası idarecileri, seçimin yapıldığından biraz sonra, seçimin bozulması için, işçilerden imza talep edilmesinin, işçi üzerinde yapılan baskıya misâl teşkil ettiğini, esasen bir daha seçim yapılmasına da imkân ve mahâl olmadığını, yapılan baskı meselesini ise Sendikanın ele aldığını belirtmişlerdir.

Seçim neticesinde, Refik Kâhya'dan başka, Kemal Sayım ve Turgut Şengül asîl mümessil seçilmişlerdir.

Pul yokluğu

(Baştarafı 1 incide)

gatı yapılmamıştır. Bölge Çalışma Müdürlüğünde alâkalı Melih ismindeki memura müracaat ederek, "eskiden pul yoktu; ihtilâflarımız şimdi ne oluyor?" diye sorduğumuz zaman, "gün verilecek" diyerek kesip atmıştır."

Bundan başka, Maden - İş idarecileri, pul olmasa da ihtilâfa dair tebligatların bazılarının elden verilmesinin mümkün olduğunu, eski masa memuru Nejat bey zamanında işlerin daha iyi yürüdüğünü, yeni tâyin edilen Melih ismindeki memurun, işleri daha çok aksatmakta olduğunu bildirmişler, alâkalıların bu en mühim meseledeki mühim aksaklığı bir an evvel gidermesini istediklerini ifade etmişlerdir.

Av fişeği

(Baştarafı 1. sayfada)

Yaş ve meslek bakımından iyi bir olgunluk derecesine erişmiş bulunan sayın Müdür, her haliyle tam bir işçi babası olduğunu göstermektedir.

Fazıl Zeki Heper, işçiler hakkında şunları söylemektedir :

"— Ben, onların âmiri olarak, her türlü dert ve menfaatlerini düşünmeliyim. İşçilerimin durumu ile ne kadar çok yakından alâkadar olur ve onları düşünürsem, onlardan o derece iyi ve üstün iş alırım ve bu bakımdan müesseseye büyük fayda sağlamış olurum. Benim, işçilerimi düşünmem demek, müesseseyi düşünmem demektir."

Bundan sonra sayın Müdür her türlü işçi meselelerinin sendika ile aralarında anlaşma ile halledilmesinden zevk duyacağını bildirmiştir.

Sayın işçi babasına, yeni vazifelerinde hayırlı başarılar temenni ederiz.

MADEN - İŞ

Verilee zam az

(Baştarafı 1 incide)

retlere yüzde 5 ile yüzde 18 arasında zamlar yaptığını ve bu hususta işçilerle de mutabık kalmış olduğunu bildirmiştir.

Türkiye Maden - İş Sendikası temsilcileri, durumu tetkik etmişler, verilen zammın çok az olduğunu görerek, nisbetin biraz daha yükseltilmesini istemişlerdir.

İşveren ise, müessesenin ham madde sıkıntısı çektiğini ve normâl çalışmadığını, yakında ham madde beklediklerini ve o zaman istenilen zammı yapabileceğini bildirmiştir.

Sendika temsilcileri, şimdiye kadar bu müessese ile daima anlaşma ile işlerin müsbet neticeye bağlanmakta olduğunu, bu sefer de yakın zamanda mutlaka bir anlaşma yapılacağını ümit ettiklerini bildirmişlerdir.

ŞİİR

GÜZEL ÜSKÜDAR

Ne güzel, ne lâtif lâpa lâpa yağıyor kar
Bu güzellik altında bir kat daha
güzelleşiyor Üsküdar..
O yamaçlar, deniz boyundaki yalılar,
Deniz sâkin, insanı büyüleyen
Şuh bir güzellik var...

Doğrusu mest oldum;
Bu güzelliği seyrederken..
Nasıl söyleyeyim;
Nasıl tarif edeyim bu güzelliği,
İnsan oğlu için bir lûtuf değil mi
Bu Allahın verdiği ?..

Kar iyice hızlandı, hayâl meyâl
Görünüyor Üsküdar..
Kesif bir sis başladı..
Vapurlar bağırır çanlar çalar;
Yandaki odama geçtim;
Gölge gibi görünüyor Adalar..

Marmara çarşaf gibi yayılmış, kıpırdamıyor,
Herkes koşuşuyor, sanki caddeler kaynıyor,
Karda şaşırmış kumru kuşu,
Dönüp dönüp eşini arıyor;
Kumru da Üsküdar'a âşık...

Bağırır, gidelim diye;
Feryadın hoşuma gidiyor,
Ağzındaki çöp kime hediye?
Gönümüz böyle geçiyor;
Çok güzel Üsküdar diye diye..

Düşünsek bulabilir miyiz onu süslemek için
Dünyayı dolaş istersen Hindi Çin,
Boşa uğraşma Kâzım;
Doya doya seyret de açılsın için...

Kâzım Narmanlı

A Y Ş E M

Hani, Ayşemi göreyim diye,
Uzanıverdimdi şöyle;
Şu bizim babalık köye...
Terleye terleye...
Ilıya soluya...
Ah!.. Şu ayağıma pabuç vurmasa;
Yahut da;
O (eşşek kellesi) çarığım olsa;
Uzanıverirdim Geyik Kayasına...
Ayşem söylemişti dayısına,
"Emmimin oğlu n'oldu?" diye...
Gözü yaşlıymış kızcağızın..
Çomuk Memiş:
Eh!.. Demiş de öksürüvermiş;
"Şehirde kurtlar kaptı onu" demiş...

K. T.

DONDURMA HAKKINDA

Bestekâr Osman Nihad Akın: "Dondurma iyi şey midir?" sualine şu cevabı verdi:

— Bizim için dondurma iyi bir şey değildir. Zira firenkler bütün gün balıklar istakozlar, türlü etler, böcekler yerler içerler. Onların midesi fırın gibidir. Dondurmayı çabuk eritir, mahveder. Lâkin bizim midelerimiz ispanak ile terbiye olmuştur. Onun ne kadar harareti olur ki dondurmaya galebe etsin. Fakat az yenir ve üzerine su içilirse zarar etmez!..

GEVEZELİK

Meşhur Doktor Johnson bir gün çok geveze bir kadınla görüşüyordu. Sözlerine ehemmiyet verilmediğini anlayan kadın, doktora:

— Zannederim, der, siz kadınlardan ziyade erkeklerin meclisinden hoşlanıyorsunuz.

— Hayır, Madam, der. Yanılıyorsunuz. Ben kadın meclisinden çok hoşlanırım. Güzelliklerini, nezaketlerini ve canlılıklarını çok severim. Fakat sükûtları da hoşuma gider.

Nurmetal

(Baştarafı 1 incide)

yüzde 75 nisbetinde zam yapılmasını istemişlerdi.

İşveren, işçilere zam yapmanın hakikaten doğru olacağını beyanla, bunun yüzde 75 nisbeti üzerinde olamıyacağını söylemiştir.

Sendika temsilcileri, işçi mümessilleri ile, etraflı ve geniş tetkikler ve müzakere neticesinde aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

1 — Haftada normâl ücret olarak 37 lira ve daha az ücret alan işçilere yüzde 20;

2 — Haftada 37 ile 65 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 15;

3 — Haftada 65-85 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 10;

4 — Haftada 85-105 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 7;

5 — 105 liradan daha fazla alanlara yüzde 5 nisbetinde zam yapılacaktır.

MADEN — İŞ
Türkiye Maden, Madenî Eşya ve makina Sanayii İşçileri Sendikası adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:
KEMAL TÜRKLER
Teknik Sekreter:
İSMET AKŞAR
15 günde bir Cumartesi günleri çıkar.
İçtimaî — İktisadî — Fikir — Magazin Gazetesidir.
YIL: 1 — SAYI: 10
6 Nisan 1957 Cumartesi
Dizgi ve Baskı:
VAKIT MATBAASI

İŞYERLERİNDEN RÖPORTAJLAR

CENNET BİR KÖŞE İZMİT

Kağıt Fabrikası işçileri her hususta ÜSTÜNLÜK NÜMUNESİ VERMİŞLER

Geçen sayımızda, İzmit Kâğıt Fabrikalarından bahsetmiştik. Bu sefer de, müessesede çalışanlardan, çalışanların sendikalarından, teşekküllerinden ve cemiyet olarak gösterdikleri faaliyetlerden bahsedelim.

Müessese işçileri üç sendikaya kayıtlıdır. Sellüloz Sanayii İşçileri Sendikasının 2200, Makina Teknik İşçileri Sendikasının 200, Klor İşçileri Sendikasının 100 üyesi mevcuttur.

İşçiler ve hattâ, müessese idarecileri ile aralarında o kadar iyi anlaşmışlar ki, onlara hayran olmamak elden gelmiyor. Bu anlaşmanın semerelerine biraz da biz şahit olduk..

Sellüloz Sendikası Başkanı Halit Cansever, Teknik Sendika Başkanı Rezzak Çevik ve gene idarecilerden Sami Özenç, memurlarla gayet samimî temaslarda bulunuyorlar, bir odadan diğer odaya geçerek, üye arkadaşlarının yararına olan meseleleri anlaşma ile halletmeye çalışıyorlar ve muvaffak da oluyorlardı. Meseleleri müsbet olarak hallettikleri, yüzlerinin mânâlı ifadesinden anlaşılıyordu.

Bu iyi kalpli, samimî işçi idarecileri, başta Genel Müdür Enver Atafırat olmak üzere, Zat İşleri Müdürü İbrahim Taylan, Muhasebe Müdürü Ekrem Alpagut ve diğer memurlardan çok memnun olduklarını belirtiyorlardı.

Halit Cansever izah etti:

İşçiler 5,08 - 13,92 lira arasında ücret alıyorlardı. Bundan başka, günde bir öğün de iki çeşit, yani iki kap sıcak ve kalorisi bol yemek yiyorlardı. Bundan başka, her işçiye günde yarım ekmek veriliyordu.

Halit Cansever devam etti:

"— Senelik ücretli izin bizde tatbik edilmektedir. Bir senelik işçiye 7 gün, 1-5 senelik işçilere 10 gün, 5 seneden fazla kıdemli işçiye 15 gün senelik ücretli izin verilir. Bundan başka, sosyâl yardım faslından olarak senede iki maaş ikramiye ve ayrıca prim verilmektedir."

Temiz kalpli, işçiler aralarında bir de yardım sandığı kurmuşlar. Sandıkta bütün işçi âza.. Sandık üyelerine borç vermek suretiyle geniş yardımlar sağlıyor.

Sempatik işçi liderleri bizlere, yapı kooperatiflerinin yapmakta olduğu şirin işçi evlerini de göstermeyi ihmâl etmediler.

Fabrikanın hemen yakınında şirin bir mahalle göz alıyor. Neresi, diye sorduk. Sellüloz Yapı Kooperatifinin yaptığı 37 evlik şirin mahalleye "Bayar" mahallesi denilmiş..

Seka Bahçeli Evler Kooperatifinin yapmakta olduğu 42 ev ise, başka bir güzellikte..

Ev sayısı bakımından rekoru (Sümer Evleri Yapı Kooperatifi) kırmış.. Kooperatifin inşa etmekte olduğu 68 ev, büyük bir mahalle teşkil ediyor.

Gezdik ve sanki evler bizimmiş gibi, iftihar bile ettik. Ne de olsa, içerisinde işçi dostlarımız ve kardeşlerimiz oturacaktı. Ve belki bir gün Tanrı nasip ederse, bu evlerde misafir edilebilecektik. Ve o zaman hakikaten, memleketin oluştan güzel bir köşesinde kurulmuş bu şirin yuvalarda, oturmanın zevkini, kısa da olsa, tatmış olacaktık.

Dostlarımız bizi, sigortanın hastahanesini de gezdirdiler. Hayretimizi mucip olmuştu.. Her taraf, (yağ döksen yalanacak) tâbirine o kadar uygundu ki, tertemizdi. Hasta işçiler ise, çok iyi bakılmakta idi. Galiba bu sebepten olacak hastahanede boş denecek kadar az hasta vardı.

Mübalâğasız denilebilir ki; hususî hastahanelerden bile üstün bir hastahane.. Bu hastahanenin yanında ayni sigortanın İstanbul'daki hastahanelerine, hastahane demek bile güç olacak..

Demek ki, istenilir ve elbirliği ile çalışılırsa, olabiliyormuş ve her şey mümkünmüş.. Sevinçten âdeta gözlerimiz yaaşrdı. Bir taraftan sevinirken, diğer taraftan İstanbul hastahane ve dispanserlerini hatırlayarak üzülüyorduk.

Kendilerini her hususta tebrik etmemek elden gelmedi.

Hayatımızdan gayet memnunuz, diyorlardı. Yalnız, Gölcük'teki Deniz Fabrikalarında çalışan İzmit'li işçi dostlarını da unutmuyorlardı. Gölcük Deniz Fabrikalarında çalışan 700-800 işçi İzmit'te otururmuş. Bu işçiler, sabah ve akşam iki vapur vasıtası ile nöbetleşe taşınıyormuş.. Fakat vesait kâfi gelmediğinden, işçiler ve yolcular izdiham halinde, çok zaman ayakta seyahat ediyorlarmış..

Bu tek arzularının kısa zamanda halledileceğini tahmin ediyorlar.

Kötü bir otobüsle, bu şirin ve ılık işçi yuvasından ayrılırken, içimize bir garipseme çökmüş, ağlamaklı olmuştuk. Ve fakat, memnun ayrılıyorduk..

MADEN - İŞ

İşçi evleri...

İkmâl Dairesi: İzmit Kâğıt Fabrikasında kadınların çalıştığı bir bölümü görüyorsunuz. Ne güzel, değil mi?..

Karton makinası: İzmit Kâğıt Fabrikası tesisleri muazzam makinaları ihtiva etmektedir. Resimde, bunlardan birini görmek tesiniz...

Bizde başka Memleketlerde GREV HAKKI

"Demokrasi prensiplerine uygun bir siyasî rejime mâlik olduğu söylenip de, grev hak kının tanınmadığı tek memleket Türkiyedir."

(Forum'dan)

Dr. Cahit Talas

1 — Bundan önceki bir incelememizde, bizde ve başka memleketlerdeki sendika hürriyetinden bahsetmiştik. Grev hakkı mevzuunda böyle bir mukayesenin yapılması mümkün değildir. Çünkü grev, memleketimizde hâlâ tanınmamış bulunan bir haktır.

Grev hak ve hürriyeti üzerinde ısrar etmek lâzımdır. Zira, grev hakkının tanınmamış olduğu memleketlerde en geniş sendika hürriyeti fazla bir mânâ ifade etmez. Çünkü sendikanın esas fonksiyonu, kollektif müzakere ve mukavele etrafında toplanır. Diğer bütün faaliyetleri tâlidir ve sosyâl politika içinde büyük bir ehemmiyeti haiz değildir.

Binaenaleyh, sendikalar kanununun tâdil veya tamamile değiştirilmesine çalışıldığı bugünlerde, grev hakkı ve bu hakkın bir an önce gerçekleşmesi zarureti üzerinde durmak gerekmektedir.

Grev hakkının mevcut olmadığı memleketlerde, sendikaların kollektif mukavele aktedebilmeleri hemen hemen mümkün olmadığından, işçiler her şeyi mevzuattan beklerler. Böyle bir durum, sendikaların kolayca hükûmet tesiri ve nüfuzu altına düşmesini mümkün kılar.

Sendika hürriyeti en geniş bir ölçüde tanınmış olsa dahi, grev hakkının tanınmamış bulunması ve binnetice kollektif mukavele aktinin imkânsızlığı sendikaların gelişmesine müsait bir zemin teşkil etmez.

Böyle bir sistem içinde işçiler, haklarının ve menfaatlerinin korunmasını devamlı olarak mevzuattan beklediklerinden sendikalara girmekte bir fayda mülâhaza etmezler; ekseriya sendika dışında kalırlar.

Binaenaleyh, grev hakkının tanınmasını, sendikaların kuvvetlenmelerine, grev fonları tesis etmeleri şartına bağlamak isteyenler, bu şartların hiç bir zaman tekevvün edememeleri gibi bir durumla karşılaşabilirler.

Diğer taraftan, sosyâl politika tarihi tetkik olunduğu zaman görülmektedir ki, grev hakkı hiç olmazsa fiilî olarak, sendika kurma hak ve hürriyetine takaddüm etmiştir.

Grev hakkı koalisyon hakkı ile birlikte doğmuştur. Kanunlar, bu hakkı bilâhare tanzim etmişlerdir. Binaenaleyh, grev hakkı, sendikalar iyice geliştikten sonra tanınmalıdır tezi, bu hakkın tarihî seyrine uymamaktadır.

Ötedenberi, memleketimizde grev hakkının tanınmasını isteyenlere karşı ileri sürülen bir mütalea vardır. Bu, işgücünün bol ve kalifiye işçinin az olması dolayısiyle, işverenin, grev yapan işçilerin yerine kolayca işçi bulabileceği mütaleasıdır.

Böyle bir görüş ve argüman, modern grev hukukuna ve nazariyesine uygun değildir. Zira, bugünkü grev hukuku ve nazariyatı, grevin mukaveleye nihayet vermediğini kabul etmektedir. Grev halinde bulunan işçilerin, işverenle aralarındaki hukukî bağlar sona ermemektedir.

Meşru, kanunî ve kollektif iş mukavelelerine uygun olarak ilân edilen grevlerde, mukavelenin ancak tâlik edildiği kabul olunur. Şu halde, işverenin, grev yapan işçileri güçlük çekmeden ramplase edebileceği mütaleasının hiç bir hukukî kıymeti yoktur. Bir umacı olmak vasfından ileri gidemez.

2 — Grev hak ve hürriyetinin tanınmış olduğu hiç bir memleket, ilerlemek ve kalkınmak imkânlarını kaybetmemiştir. Umumî kültür seviyeleri ve iktisadî durumları bizimkinden pek farklı olmayan memleketlerin kalkınma gayretleri, bu hakkın mevcudiyetinden ötürü sekteye uğramamıştır. Sendikalarımızın, bu hakkı suiistimâl edeceklerini düşünmek, inandırıcı bir sebebe istinad edemez.

Böyle bir iddia, demokratik bir sistemin memleketimizde yürütülemiyeceğini ileri sürmeye benzer. Eğer demokratik ana hak ve hürriyetleri memleketimizde gerektiği gibi yerleştiremedikse, bunda, büyük halk kütlelerinin kabahati yoktur.

Türkiye'nin faal bütün siyasî partileri, ana programlarında grev hakkının tanınması zaruretini kabul etmişlerdir. Binaenaleyh, prensiplerinde ayni zemin üzerinde bulunmaktadırlar. Hazırlanacak bir kanun tasarısı, ister iktidarda bulunan partiden, isterse muhalefetten gelsin, bir müzakere zemini teşkil edebilir.

Sendika hürriyetinin hakikî mânâsını iktisap edebilmesi ve sendikaların yalnız bir dertleşme cemiyeti durumundan kurtulabilmeleri için grev hak ve hürriyetinin tanınmasında gecikmemek gerekmektedir. Eğer gaye, bir memleket içinde yaşayan halkın bütününün refahını ve millî gelirin âdil bir tarzda dağılmasını sağlamak ise, buna lüzum vardır.

3 — Yukarıdaki umumî mülâhazalardan sonra, grev hak ve hürriyetinin başka memleketlerdeki durumunu inceleyebiliriz. Bu incelememizde de Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının sendika hürriyeti mevzuunda hazırlamış olduğu ve Mc Nair Raporu adile tanınan rapora istinad edeceğiz.

Derhal ilâve edelim ki; sendika hürriyeti ile grev hak ve hürriyetinin birbirine ne derecede bağlı olduğu, Mc Nair Raporunun muhtevasından derhal anlaşılmaktadır. Rapor esas itibarile sendika hürriyeti konusunu incelemektedir. Fakat, grev hakkı tanınmaksızın tam mânâsile sendika hürriyeti olamıyacağı mülâhazası, muhtelif memleketlerde grev hakkının da incelenmesini zarurî kılmıştır.

Kollektivist bir iktisadî sisteme mâlik memleketler dışında, grev hakkının tanınmadığı ve mutlak olarak yasak olunduğu memleketler, Türkiye ve Portekiz'dir. Portekiz icin böyle bir yasak anlaşılabilir. Çünkü bu memleket, kendine has ve korporatif bir diktatörlük sistemine göre idare olunmaktadır.

Şu halde, demokrasi prensiplerine uygun bir siyasî rejime mâlik olduğu söylenip de, grev hakkının tanınmadığı tek memleket, Türkiye'dir.

Güney Afrika Birliğinde yalnız Afrikalı işçiler grev hakkından mahrumdurlar.

(Sonu var)

İşçiler işten çıkarılıyor

Topçular'da kurulu Türkiye Bakır Endüstrisi işçi mümessili Nurettin Kalpcan, Türkiye Maden - İş Sendikasına müracaatla, işverenin, işlerinin az olduğunu bahane ederek, bazı işçilere yol verdiğini, fakat fabrikaya yeni işçiler alındığını söylemiştir.

Mezkûr işyerinde çalışan işçilerden Ahmet'in, bir müddet evvel işine nihayet vermiş, işçi mümessili Nurettin Kalpcan, işverene müracaatla adı geçen işçinin işine iadesini istemişse de, işveren kabul etmemiş, bunun üzerine Nurettin Kalpcan, Maden - İş Sendikasına müracaatla, işyeri hakkında kanunî muamelenin yapılmasını istemiştir.

Maden - İş Sendikasının tahkikatında, mümessil Nurettin Kalpcan ile ihtilâflı bulunan işveren, işyerinde Nurettin'i seven bir kaç kişiyi, hakikî bir sebep yokken çıkarması karşısında Sendika, ilgili makamlara müracaat etmiştir.

Şakir Zümre Fabrikasında işçiler Aş Ocağı kurdular

Sütlüce'de kurulu Şakir Zümre Madenî Eşya Fabrikası işçilerinin senelerdir devam eden bir yardım sandığı vardır. Daha doğrusu, buna, biriktirme sandığı demek lâzımdır.

Bu sandıkta, işçilerin her ücret almada verdikleri meblâğ birikir ve sene sonunda binlere bâliğ olur. Ve sene sonunda her işçinin hesabında biriken para, işçilere iade edilir. Bu biriken para ile işçi, yıl sonunda bir derdini görür.

Sandık, bu seneye kadar ancak işçilere borç vermek suretiyle faydalı olabilmiştir. Halbuki bu sene, sandık idarecileri, sandıkta biriken para ile, işyerinde bir aş ocağı kurmuşlar ve arkadaşlarına daha faydalı olmayı düşünmüşlerdir.

Artık işçiler, aşçısı, bakkalı, manavı olmayan bir bölgede kuru ekmek yemekten kurtulmuşlar, kendi paraları ile pişirilen sıcak yemeğe kavuşmuşlardır.

Ayrıca işveren, yer, mahrukat ve yemek takımları vermek suretiyle, işçilerin bu hayırlı teşebbüsünde yardımcı olmuştur.

İşin idarecisi ve Türkiye Maden - İş Sendikasının Halıcıoğlu Semt Şubesi Reisi Nafi Metilli:

"— İlk günlerde biraz güçlük çektik. Hattâ ümitsizlik verecek derecede iş ters gidiyor ve belki zarar bile ediyorduk. Sakat sonradan, Allahın izniyle iş nizama girdi. Ve bugün az da olsa, kâr bile ediyoruz. Arkadaşlar böylece hem ucuz yemek yiyor ve hem de sandıktaki paraları nisbetinde kârdan hisse alıyorlar. Bu sebeple, büyük bir vicdan huzuru içerisindeyim." demektedir.